

Informacja o seminarium naukowym nt. „Przemiany na rynku pracy w Polsce”

Dnia 16 stycznia 2009 r. w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie na Wydziale Nauk Ekonomicznych odbyło się otwarte seminarium naukowe nt. „Przemiany na rynku pracy w Polsce” zorganizowane przez Katedrę Ekonomii i Polityki Gospodarczej.

Seminarium było poświęcone dorobkowi odchodzącego na emeryturę prof. dr. hab. Jana Hybla, zasłużonego pracownika SGGW, prodziekana obecnego Wydziału Nauk Ekonomicznych (w latach 1981–1986) i wieloletniego kierownika Katedry (w latach 1992–2008).

W części pierwszej dr hab. A. Daniłowska przedstawiła drogę naukową i działalność społeczną Profesora Jana Hybla. Następnie głos zabrali Jego Magnificencja Rektor SGGW prof. dr hab. A. Szymański oraz Dziekan Wydziału Nauk Ekonomicznych prof. dr hab. B. Klepacki. Zaproszeni goście podzielili się wspomnieniami związanymi z działalnością Profesora. Wystąpili prof. prof. M. Kłodziński, M. Adamowicz, H. Runowski, J. Sawicka, W. Ziętara, A. Kożuch, Z. Binderman, H. Manteuffel, M. Parlińska, Z. Przychodzeń i inni.

Następnie głos zabrał prof. Jan Hybel i podkreślił dobrą współpracę z okresowo zmieniającym się kierownictwem SGGW i na Wydziale Nauk Ekonomicznych. Wskazał na wiele pozytywnych zjawisk w swoim rozwoju naukowym, jak i na trudności. Podziękował władzom, współpracownikom, przyjaciołom i rodzinie za życzliwość i zrozumienie w całym 48-letnim okresie pracy zawodowej.

Druga część seminarium – naukowa – dotyczyła problematyki rynku pracy w Polsce, która stanowiła główną tematykę naukowych zainteresowań prof. J. Hybla, w okresie przemian społeczno-ekonomicznych po 1989 r. Obejmowała następujące obszary tematyczne:

- rolę kapitału ludzkiego w gospodarce,
- uwarunkowania poziomu i zróżnicowania wynagrodzeń,
- wykluczenie z rynku pracy,
- migrację ludności ze wsi polskiej i jej skutki.

Zagadnienia dotyczące przemian na rynku pracy w Polsce stanowiły również dorobek pracowników Katedry Ekonomii i Polityki Gospodarczej. Zostały one pokazane przez dr E. Mossakowską w referacie pt. „Poziom zróżnicowania kapitału ludzkiego w Polsce” oraz przez dr A. Zawojską w referacie nt. „Wy-

brane problemy na rynku pracy”. Tematyka zawarta w tych prezentacjach była podstawą do dyskusji merytorycznej.

Prof. W. Ziętara podkreślił, że aby osiągnąć dodatkowe efekty, należy w czynnik kapitału ludzkiego inwestować zarówno w skali makro (dbając o poziom kształcenia w kraju), jak i mikro (edukując właścicieli i kadrę zarządzającą oraz podnosząc kwalifikacje pracowników przedsiębiorstwa). Problemem stają się dalsze działania w kierunku osiągnięcia korzyści z kapitału ludzkiego. I tak, należy zatrzymać dobrych pracowników w kraju. Prof. Ziętara przywołał w tym miejscu analogię do piłki nożnej, w której trzeba zapłacić za transfer dobrego zawodnika do innego klubu, czego nie obserwuje się na rynku pracy.

Następnie poruszył problem różnicy aż o 26 pkt. proc. pomiędzy wskaźnikiem zatrudnienia na przykład w Polsce i w Danii. Postawił pytanie o czynniki tego zróżnicowania i czy ma na ten fakt wpływ zrównanie okresu zatrudnienia kobiet i mężczyzn; wskazał, że przeciętny czas trwania życia kobiet jest dłuższy, a jednocześnie wcześniej przechodzą one na emeryturę.

Prof. Ziętara odniósł się do zagadnienia przedstawionego w prezentacji dr Zawojskiej dotyczącego spirali wzrostu gospodarczego wynikającego ze zwiększenia produktywności pracy i jaki w tym ujęciu mają wpływ żądania związków zawodowych o wcześniejszy wzrost wynagrodzeń i jak odnosi się ta koncepcja do teorii Keynesa, gdzie podstawą wzrostu gospodarczego są wydatki zgodnie z koncepcją mnożnika.

Następnie w dyskusji prof. Zajączkowska podniosła problem kwalifikacji pracy kobiet w gospodarstwie domowym w Unii Europejskiej w kontekście faktu, że w niektórych krajach UE czas pracy kobiet na rzecz domu jest obliczany i występuje stawka wynagrodzenia.

Prof. J. Sawicka zwróciła uwagę na fakt, że obecnie bada się jakość kapitału społecznego pod kątem cech psychicznych, takich jak wzajemne zaufanie i szacunek. Profesorka poruszyła również problem sytuacji kobiet wiejskich na rynku pracy. Pomimo lepszego poziomu wykształcenia, zarówno ich aktywność zawodowa, jak i zarobki są niższe. Wskazała również na konieczność badań sytuacji kobiet na rynku pracy.

Prof. H. Runowski zwrócił uwagę na zróżnicowanie kapitału ludzkiego w całej gospodarce i w rolnictwie. Obecnie także w rolnictwie zarówno praca umysłowa, jak i fizyczna wykonywana jest przez tę samą osobę, w przeszłości w rolnictwie wykorzystywana była głównie praca fizyczna. Kapitał ludzki musi odpowiadać potrzebom, które są przed nim stawiane, dlatego nie należy popadać we frustrację analizując i porównując poziom wskaźników w aglomeracjach miejskich i na terenach wiejskich.

Kolejny głos w dyskusji zabrała dr B. Perepeczko. Zajęła się problemem migracji zagranicznych, zwracając uwagę na dwa aspekty tego zjawiska:

- ubytek siły roboczej w kraju,
- poprawa umiejętności osób powracających z emigracji, gdyż obecnie to nie tyle siła mięśni, co doświadczenia i horyzonty są najważniejsze do zwiększania wydajności pracy.

Dr Perepeczko wyodrębniła również wiele skutków migracji zagranicznych dla kapitału ludzkiego, a mianowicie walory poznawcze, przewyższanie własnych kompleksów i wpływ na konieczność kształcenia dzieci oraz osiąganie wyższego wynagrodzenia. Brakuje badań trwałości pozytywnych skutków migracji zagranicznych. Problemem jest łączenie pracy na emigracji z prowadzeniem gospodarstwa rolnego w kraju. Dr Perepeczko podała jako przykład sytuację rolników z województwa opolskiego pracujących w Polsce i jednocześnie w Niemczech. Staje się to zjawiskiem częstym, co postrzega się jako przejaw zaradności, szczególnie w aspekcie bezrobocia. Wydaje się, że zjawisko migracji zagranicznych nie ulegnie w najbliższym okresie zmniejszeniu, dlatego warto je nadal badać.

M. Zajączkowska podsumowała seminarium i podziękowała za aktywny udział w dyskusji, której nie uważa ze względu na ograniczenia czasowe za zakończoną.

Monika Utzig

Katedra Ekonomii i Polityki Gospodarczej SGGW

Information about Seminary “Changes on the Labour Market in Poland”

Abstract

On the January 16th, 2009 in the Warsaw University of Life Sciences, Faculty of Economic Sciences it took place scientific seminary titled “Changes on the Labour Market in Poland” organized by the Department of Economics and Policy. The main subjects brought up during the discussion concerned:

- The role of human capital in the economy.
- Conditionings of the level and diversity of wages.
- Exclusion from labour market.
- International migrations of rural population and their effects.

